Alkol Ba??ml?l??? Sorunu Olanlar?n Çocuklar?n?n Ya?amsal Rolleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Alkol Ba??ml?l??? Sorunu Olanlar?n Çocuklar?n?n Ya?amsal Rolleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16863

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Alkol Ba??ml?l??? Sorunu Olanlar?n Çocuklar?n?n Ya?amsal Rolleri Ölçe?i (ABSOÇYRÖ), ebeveynleri alkol ba??ml?l??? sorunu ya?ayan çocuklar?n, aile sistemleri içinde geli?tirdikleri i?levsel olmayan psikososyal rolleri de?erlendirmek amac?yla uyarlanm?? bir psikometri arac?d?r. Bu ölçek, özellikle alkolizmin yaratt??? kaotik ortamda hayatta kalmak ve aile dengesini korumak için çocuklar?n üstlendi?i "kahraman," "günah keçisi," "kay?p çocuk" veya "maskot" gibi tipik rolleri ölçmeyi hedefler. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Küli? ve Engin (2017) taraf?ndan gerçekle?tirilmi? olup, Türk popülasyonunda geçerlik ve güvenirlik standartlar?n? sa?lamay? amaçlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Alkol ba??ml?l???, Alkoliklerin Çocuklar?, Ya?amsal Roller, Aile Sistemleri, Psikometri, Uyarlama, Ba??ml?l?k

Yazarlar

Derya Küli?, E. Engin

Amaç

Ölçe?in temel amac?, alkol ba??ml?l??? olan ebeveynlerin çocuklar?n?n (ABOÇ), adaptasyon mekanizmalar? olarak geli?tirdikleri spesifik ve kal?pla?m?? davran??sal rolleri (ya?amsal rolleri) tespit etmektir. Bu rollerin tespiti, klinik uygulamalarda bu bireylere yönelik uygun terapötik müdahalelerin planlanmas? aç?s?ndan büyük önem ta??maktad?r.

Bu araç ayn? zamanda, alkol ba??ml?l???n?n aile dinamikleri üzerindeki y?k?c? etkilerini ve çocuklar?n psikolojik geli?imini nas?l ?ekillendirdi?ini bilimsel olarak incelemeye olanak tan?r. Ölçek, çocuklar?n üstlendikleri rollerin ?iddetini ve yayg?nl???n? nicel verilerle ortaya koyarak, alanda yap?lan ara?t?rmalara güçlü bir zemin sunmaktad?r.

Yap?

Ölçek, aile sistemleri teorisi ve ba??ml?l?k psikolojisi literatüründe yayg?n olarak kabul gören, alkolik ailelerde çocuklar?n üstlendi?i rol kavram?na dayanmaktad?r. Bu roller genellikle ailenin i?levsizli?ini telafi etme çabas? olarak ortaya ç?kar ve çocu?un kendi do?al geli?imini engeller. Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?lar, genellikle "Kahraman (Hero)," "Günah Keçisi (Scapegoat)," "Kay?p Çocuk (Lost Child)" ve "Maskot (Mascot)" gibi alt boyutlardan olu?maktad?r.

Bu roller, çocu?un duygusal ihtiyaçlar?n? bast?rmas?na ve d?? dünyaya kar?? belirli bir cephe

ARABPSYCHOLOGY.COM

olu?turmas?na neden olur. Ölçek, bu uyumsuz ba?a ç?kma stratejilerini ve bunlara e?lik eden psikolojik semptomlar? ölçerek, alkol ba??ml?s? ebeveynlerin çocuklar?n?n ya?ad??? iç çat??malar? ve adaptasyon zorluklar?n? anlamland?rmay? sa?lamaktad?r.

Geçerlik

Küli? ve Engin (2017) taraf?ndan gerçekle?tirilen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in Türkçe formunun yap?sal geçerlilik özelliklerinin belirlenmesine odaklan?lm??t?r. Uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erlili?i sa?lanm??, ard?ndan yap? geçerli?ini incelemek üzere genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) veya Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r.

Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in teorik olarak beklenen faktör yap?s?n? korudu?u ve maddelerin ilgili alt boyutlara yeterli düzeyde yüklendi?i gösterilmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in Türk kültüründeki bireylerin ya?amsal rollerini ölçme konusunda geçerli bir araç oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n (genellikle Cronbach Alfa) hesaplanmas? yoluyla gerçekle?tirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in hem genel toplam puan? hem de her bir alt boyutu için yüksek düzeyde iç tutarl?l?k katsay?lar? elde edilmi?tir. Bu durum, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir.

Yüksek güvenirlik de?erleri, ölçe?in farkl? zamanlarda ve farkl? örneklemlerde uyguland???nda benzer sonuçlar verme kapasitesinin güçlü oldu?unu i?aret eder. Bu, ABSOÇYRÖ'nün klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda stabil ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?i anlam?na gelmektedir.

Faktör Analizi

Alkol Ba??ml?l??? Sorunu Olanlar?n Çocuklar?n?n Ya?amsal Rolleri Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas? s?ras?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n?n korunup korunmad???n? test etmek amac?yla Faktör Analizi uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? do?rulam?? ve belirlenen ya?amsal rollerin birbirinden ba??ms?z, ancak ilgili yap?lar oldu?unu göstermi?tir.

Ara?t?rmac?lar, faktör analizini kullanarak ölçekten elde edilen faktör say?s?n?n ve faktörlerin içerdi?i maddelerin, orijinal ölçe?in teorik çerçevesiyle uyumlu oldu?unu teyit etmi?lerdir. Bu psikometrik i?lem, ölçe?in yap?sal geçerli?inin temel dayana??n? olu?turmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe, (Orijinal dil muhtemelen ?ngilizce veya ba?ka bir Avrupa dilidir).

Popülasyon Grubu: Alkol ba??ml?l??? sorunu olan ebeveynlerin çocuklar?.

Ya? Grubu: Genellikle ergenler ve yeti?kin ABOÇ bireyleri.

Popülasyon Detaylar?: Klinik ve non-klinik örneklemlerden olu?an, alkol ba??ml?s? ebeveynlere sahip bireyler.

Test Metodolojisi: Likert tipi derecelendirme (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak uyarlama çal??malar? genellikle orijinal format? korur).

Anahtar Kelimeler

Ya?amsal Rol, Aile ?çi ?iddet, Güvenirlik, Geçerlilik, Ba?a Ç?kma Mekanizmalar?, Psikososyal Geli?im, Faktör Analizi

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: deryakulig@hotmail.com (Derya Küli?)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in kullan?m izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Derya Küli? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?n?n yay?nland??? y?l **2017**'dir.

Ölçekle ilgili orijinal akademik makale (Küli? & Engin, 2017), Ba??ml?l?k Dergisi'nde yay?mlanm??t?r ve eri?im bilgileri Referanslar bölümünde sunulmu?tur.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: alkol-bagimliligi-sorunu-olanlarin-cocuklarinin-yasamsal-rolleri-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Referanslar

Küli?, D., & Engin, E. (2017). Alkol Ba??ml?l??? Sorunu Olanlar?n Çocuklar?n?n Ya?amsal Rolleri Ölçe?inin geçerlilik ve güvenirlik çal??mas?. *Ba??ml?l?k Dergisi*, *18* (3), 80-89.

Alkol Ba??ml?l??? Sorunu Olanlar?n Çocuklar?n?n Ya?amsal Rolleri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Kullan?m ve maddelere eri?im için sorumlu yazar Derya Küli? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM